

Sygn. akt II PSKP 38/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 maja 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Rączka (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Bohdan Bieniek

SSN Romualda Spyt

w sprawie z powództwa Z. R.

przeciwko Sądowi Rejonowemu w B.

o odszkodowanie,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 19 maja 2021 r.,

skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Okręgowego w Ł.

z dnia 25 stycznia 2019 r., sygn. akt III Pa (...),

1. oddala skargę kasacyjną;

**2. zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 240
(dwieście czterdzieści) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa
procesowego w postępowaniu kasacyjnym,**

**3. zasądza od Skarbu Państwa (kasa Sądu Rejonowego w Ł.)
na rzecz r.pr. A. O. kwotę 120 (sto dwadzieścia) zł podwyższoną o
stawkę podatku VAT tytułem zwrotu kosztów pomocy prawnej
udzielonej przez radcę prawnego z urzędu.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Ł. wyrokiem z 25 stycznia 2019 r., sygn. akt III Pa (...) w wyniku apelacji powoda Z. R. zmienił wyrok Sądu Rejonowego w Ł. z 7 listopada 2018 r., sygn. akt IV P (...) w pkt IV, obniżając kwotę kosztów zastępstwa procesowego do kwoty 495 zł; w pozostałym zakresie apelację oddalił.

Powód Z. R. wniósł do Sądu Rejonowego w B. pozew przeciwko Prezesowi Sądu Okręgowego w B. o zasądzenie odszkodowania w kwocie 40.000 zł z tytułu niezgodnego z prawem i nieuzasadnionego rozwiązania umowy o pracę wraz z wnioskiem o przywrócenie terminu do wniesienia pozwu z powodu okoliczności wyłączającej winę pracownika (długotrwałej choroby). Pismem procesowym z 24 października 2018 r. pełnomocnik powoda ograniczył powództwo do kwoty 13.500 zł, tj. trzykrotności wynagrodzenia powoda liczonego jak ekwiwalent za urlop. W pozostałej części jednakże odmówił cofnięcia pozwu.

W sprawie ustalono następujący stan faktyczny. Powód Z. R. był zatrudniony w Sądzie Rejonowym w B. w okresie od 3 lipca 1990 r. do 16 kwietnia 2002 r. na stanowisku radcy kolegium ds. wykroczeń, w okresie od 17 kwietnia 2002 r. do 17 czerwca 2002 r. na stanowisku starszego sekretarza sądowego. Następnie od 18 czerwca 2002 r. został zatrudniony w Sądzie Rejonowym w B. na stanowisku aplikanta kuratorskiego. 1 czerwca 2003 r. powód został zatrudniony na podstawie mianowania na stanowisku kuratora zawodowego Sądu Rejonowego w B. 1 września 2006 r. został mianowany starszym kuratorem zawodowym Sądu Rejonowego w B.

1 grudnia 2014 r., w związku z postępowaniem skargowym Ku-059-(...) oraz w związku z lustracją Ku-431-(...), Kurator Okręgowy dokonał oceny pracy powoda na podstawie art. 37 ust. 2 pkt 5 ustawy z 27 lipca 2001 r. o kuratorach sądowych. Okazało się, że skarga jednego ze skazanych jest niezasadna, ale w toku postępowania skargowego i następnie w toku lustracji Kurator Okręgowy stwierdził szereg uchybień w zakresie wykonywania przez powoda obowiązków służbowych i ocenił pracę powoda negatywnie. Powód został zapoznany ze sprawozdaniem z oceny jego pracy 15 grudnia 2014 r.

W okresie od 7 września do 31 października 2015 r. została przeprowadzona wizytacja V Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej Wykonującego Orzeczenia w

Sprawach Karnych Sądu Rejonowego w B. W toku tej wizytacji Kurator Okręgowy dokonał ponownej oceny pracy powoda po 16 grudnia 2014 r. Stwierdził brak poprawy w wykonaniu zadań przez powoda: przewlekłe wykonywanie zadań i rażące uchybienia w zakresie obowiązujących przepisów określających obowiązki kuratora. Kurator Okręgowy po raz drugi ocenił pracę powoda negatywnie. Szczegółowo opisał uchybienia w pracy powoda w sprawozdaniu z wizytacji. Pismem z 5 listopada 2015 r. Kurator Okręgowy A. R., na podstawie art. 4 w zw. z art. 27 ust. 1 pkt 1 ustawy z 27 lipca 2001 r. o kuratorach sądowych (Dz.U. z 2014 r., poz. 795) złożył do Prezesa Sądu Okręgowego w B. wniosek o rozwiązanie stosunku pracy powoda z uwagi na dwukrotną negatywną ocenę jego pracy. Powód został zapoznany 25 listopada 2015 r. ze sprawozdaniem z wizytacji V Zespołu kuratorskiej służby sądowej. Powód żadnych zastrzeżeń do oceny swojej pracy nie zgłosił.

Słuchana w sprawie świadek A. B. - kierownik V Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej Sądu Rejonowego w B., bezpośrednia przełożona powoda, wskazała, że omówiła z powodem wyniki kontroli i konieczność poprawy jakości pracy. Mimo to w kolejnej ocenie powód znowu wypadł negatywnie, gdyż nie wyeliminował wcześniejszych uchybień. Świadek wskazała, że problemem powoda jest choroba alkoholowa, o którym ona dowiedziała się w 2009 r.

Świadek A.R. - Kurator Okręgowy przy Sądzie Okręgowym w B. zeznał, że jesienią 2014 r. wpłynęła skarga od skazanego na działania powoda jako kuratora w zakresie nadzorowania orzeczonej wobec tego skazanego kary ograniczenia wolności. Skarga okazała się niezasadna, ale w jej wyniku zapoznał się z teczkami spraw prowadzonych przez powoda i natknął się na liczne uchybienia, co skutkowało negatywną oceną pracy powoda. Kurator wskazywał m.in. na niestosowanie przepisów i wielomiesięczne okresy bezczynności. Kolejną kontrolę pracy powoda przeprowadził przy okazji przeprowadzenia wizytacji V zespołu i nie stwierdził żadnej poprawy. Świadek podkreślił, że powód nie zgłaszał, że ma trudności w związku z liczbą przydzielonych mu spraw.

Prezes Sądu Okręgowego w B. decyzją z 26 listopada 2015 r. na podstawie art. 4 w zw. z art. 27 ust. 1 pkt 1 i ust. 2 ustawy z 27 lipca 2001 r. o kuratorach sądowych, w związku z negatywną oceną pracy powoda zawartą w sprawozdaniu z

1 grudnia 2014 r. z kontroli przeprowadzonej przez Kuratora Okręgowego, która potwierdzona została ponowną oceną negatywną, zawartą w sprawozdaniu Kuratora Okręgowego z 3 listopada 2015 r. z wizytacji V Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej do Wykonywania Orzeczeń w Sprawach Karnych Sądu Rejonowego w B., przeprowadzonej w okresie od 7 września 2015 r. do 31 października 2015 r., rozwiązał z Z.R. stosunek pracy z zachowaniem 3-miesięcznego okresu wypowiedzenia. Powód został poinformowany, że zgodnie z art. 30 ustawy z 27 lipca 2001 r. o kuratorach sądowych, może od tej decyzji w terminie 7 dni wnieść odwołanie do Ministra Sprawiedliwości. Oświadczenie o wypowiedzeniu stosunku pracy zostało doręczone powodowi 7 grudnia 2015 r.

31 grudnia 2015 r. powód wniósł odwołanie do Ministra Sprawiedliwości, lecz zostało ono pozostawione bez biegu z uwagi na przekroczenie ustawowego 7-dniowego terminu, o czym powód został poinformowany pismem z 16 stycznia 2016 r., doręczonym mu 4 lutego 2016 r. 6 kwietnia 2016 r. powód otrzymał świadectwo pracy, a 24 sierpnia 2016 r. powód złożył w Sądzie Rejonowym w B. przedmiotowy pozew wraz z wnioskiem o przywrócenie terminu do jego wniesienia.

Powód był niezdolny do pracy od 16 do 23 grudnia 2015 r., a następnie od 4 stycznia 2016 r. do 9 marca 2016 r. i od 16 do 31 marca 2016 r. Orzeczeniem Lekarza Orzecznika ZUS Oddziału ZUS w B. z 6 września r. powód został uznany za częściowo niezdolnego do pracy na okres 6 miesięcy licząc od daty wyczerpania zasiłku chorobowego). Z uzasadnienia tego orzeczenia wynika, że był on nieprzerwanie niezdolny do pracy od 16 grudnia 2015 r. Okres zasiłkowy zakończył się 1 lipca 2016 r. i nadal po tej dacie jest on trwale, częściowo niezdolny do pracy z powodu chorób układu sercowo-naczyniowego, nefrologicznych oraz dysfunkcji psychospołecznych i wymaga intensywnego leczenia, w tym psychoterapii. Stwierdzone dysfunkcje naruszają sprawność jego organizmu, rokują poprawę na skutek dalszego, intensywnego leczenia i dlatego wskazane jest świadczenie rehabilitacyjne na okres 6 miesięcy. Orzeczeniem Lekarza Orzecznika ZUS Oddziału ZUS w B. z 6 grudnia 2016 r. powód został uznany za trwale, częściowo niezdolnego do pracy. W uzasadnieniu orzeczenia wskazano, że jest trwale, częściowo niezdolny do pracy od 16 grudnia 2015 r. Wymaga zachowywania abstynencji alkoholowej i długotrwałego leczenia specjalistycznego. Z dołączonej

do akt opinii biegłego z innej sprawy wynika, że powód cierpi na organiczne zaburzenia depresyjne i zespół uzależnienia alkoholowego, w latach 2015-2016 był trzy razy na detoksykacji w C.

Wyrokiem z 7 listopada 2018 r., sygn. akt IV P (...) Sąd Rejonowy w Ł. oddalił powództwo w stosunku do pozwanego Sądu Rejonowego w B.; oddalił powództwo w stosunku do pozwanego Sądu Okręgowego w B.; zasądził od Skarbu Państwa na rzecz Kancelarii Radcy Prawnej A. O. kwotę 369 zł brutto w tym 69 zł podatku VAT tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu; zasądził od powoda Z. R. na rzecz pozwanego Sądu Rejonowego w B. kwotę 675 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego; w pozostałym zakresie odstąpił od obciążania powoda kosztami procesu.

Apelację od wyroku Sądu Rejonowego wniosła powód, zarzucając mu naruszenie art. 18^{3a} § k.p.; art. 45 § 1 k.p. w zw. z art. 27 ust. 1 pkt 1 ustawy o kuratorach sądowych; art. 217 § 1 i 3 w zw. z art. 227 k.p.c.; art. 214 k.p.c.; art. 233 § 1 k.p.c.; art. 233 § 1 k.p.c. w z w. z art. 227 k.p.c.; art. 235 k.p.c. w zw. z 245 k.p.c.; art. 328 § 2 k.p.c.; art. 98 k.p.c. w zw. z art. 102 k.p.c. oraz § 15 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 6 października 2016 r.

W wyniku rozpoznania apelacji powoda Sąd Okręgowy ocenił, że apelacja ta nie zasługiwała na uwzględnienie za wyjątkiem rozstrzygnięcia w zakresie kosztów procesu. Dlatego też, zmienił zaskarżony wyrok w pkt IV, zaś w pozostałej części apelację oddalił.

Sąd drugiej instancji wskazał, że Sąd Rejonowy przeprowadził staranne i wystarczające postępowanie dowodowe. W oparciu o zebrany materiał dowodowy dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych i wydał trafne, odpowiadające prawu rozstrzygnięcie. Sąd Okręgowy podzielił dokonane przez Sąd pierwszej instancji ustalenia i przyjął je za własne.

Zdaniem Sądu odwoławczego, zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. nie zasługuje na uwzględnienie, gdyż sprowadza się w zasadzie do polemiki ze stanowiskiem Sądu Rejonowego i interpretacją dowodów dokonaną przez ten Sąd. Apelujący ograniczył się przy tym do przeciwstawienia jedynie ocenie dokonanej przez Sąd pierwszej instancji swojej własnej oceny zgromadzonego materiału dowodowego i własnego poglądu na sprawę, z pominięciem okoliczności dla niej

niewygodnych lub nieodpowiadających jego wersji zdarzeń, przy czym, zdaniem Sądu Okręgowego, argumenty powoda są potwierdzeniem argumentów prezentowanych w toku procesu przed Sądem pierwszej instancji.

W ocenie Sądu Okręgowego lektura i analiza zgromadzonego w niniejszej sprawie materiału dowodowego, nie pozwala podzielić zarzutu apelującego, że Sąd Rejonowy w jakikolwiek sposób naruszył zasady prawa procesowego. Dokonana przez Sąd Rejonowy ocena zgromadzonego w postępowaniu materiału dowodowego, wbrew twierdzeniom strony apelującej, jest prawidłowa. Analiza akt sprawy wskazuje, zdaniem Sądu drugiej instancji, że Sąd Rejonowy prawidłowo przeprowadził całościową ocenę zebranego w sprawie materiału, ponieważ tylko taka mogła dać pełny obraz spornych okoliczności. Oceniając te dowody Sąd *meriti* wyprowadził w sposób logiczny poprawne wnioski, które są zgodne z doświadczeniem życiowym i regułami logicznego rozumowania, w związku z czym dokonana przez ten Sąd ocena nie narusza reguł swobodnej oceny dowodów i musi się ostać.

W ocenie Sądu Okręgowego apelujący przeciwstawił ocenie całokształtu zgromadzonych dowodów dokonanej przez Sąd Rejonowy nie tyle własną analizę zgromadzonego materiału dowodowego, a jedynie własny, niepoparty dowodami pogląd na sprawę. Zarzuty skarżącego sprowadzają się do polemiki ze stanowiskiem Sądu pierwszej instancji i jego interpretacją przepisu stanowiącego podstawę prawną rozwiązania stosunku pracy i jako takie nie mogą się ostać.

Sąd Okręgowy, podobnie jak Sąd pierwszej instancji uznał, że powód nie podał kryterium różnicowania, o którym mowa w art. 18^{3a} § 1 k.p. i nie wskazał faktów uprawdopodobniających zarzut nierównego traktowania w zatrudnieniu z powodu wskazanego kryterium. W toku postępowania nie potwierdzono przede wszystkim zarzutu powoda o nierównym obciążeniu obowiązkami. Sam powód również nigdy nie wskazywał, by był obciążany bardziej niż inny pracownicy, czy też by nie radził sobie z obowiązkami z powodu ich nadmiaru. Dlatego też Sąd Okręgowy nie znalazł podstaw do uznania, że wypowiedzenie powodowi stosunku pracy było skutkiem naruszenia zasad równego traktowania. Jednakowość pracy wszystkich kuratorów zawodowych jest oceniana na podstawie tych samych zasad przeprowadzania ocen, bada się te same aspekty pracy na podstawie jednakowych

reguł i stosuje się wobec wszystkich kuratorów identyczną skalę ocen. Jak zauważył Sąd Rejonowy, z akt osobowych powoda wynika, że jego praca została poddana kontroli dwukrotnie i w trakcie obu kontroli wykazano liczne uchybienia powoda. On zaś jako usprawiedliwienie dla popełnianych błędów i nieterminowości wskazywał nadmierne obciążenie pracą oraz problemy zdrowotne, z powodu których był często nieobecny w pracy, sugerował nawet złą wolę przełożonych, którzy nie pozwolili mu przygotować akt do kontroli. Trudno tutaj mówić, by powód był inaczej traktowany niż jego współpracownicy, tym bardziej, że nigdy nie zgłaszał by miał mieć większe obciążenie, czy by nie radził sobie z ilością prowadzonych spraw. Ponadto do wyników przeprowadzonych kontroli powód nie zgłosił żadnych zarzutów. Sąd drugiej instancji zgodził się z Sądem pierwszej instancji, iż stan chorobowy powoda miał istotny wpływ na jego funkcjonowanie i znacznie utrudniał, czy wręcz uniemożliwiał, podejmowanie działań zmierzających do obrony swoich interesów pracowniczych.

Jednakże w świetle powyższego i po dokładnej analizie akt sprawy Sąd Okręgowy, podobnie jak Sąd Rejonowy, uznał dwie negatywne oceny pracy powoda jako jedyny powód rozwiązania z nim stosunku pracy. Potwierdza to fakt, iż pomiędzy obiema kontrolami minęło kilka miesięcy i w tym czasie powód nie podjął żadnych, nawet najmniejszych, czynności, by poprawić efektywność swojej pracy.

Sąd Okręgowy nie znalazł także podstaw do uwzględnienia podniesionych w apelacji zarzutów naruszenia prawa materialnego. Sąd po wyjaśnieniu różnic pomiędzy zasadą równego traktowania (art. 11² k.p.) a zasadą niedyskryminacji (art. 11³ k.p.) wskazał, że aby wykazać, że doszło do dyskryminacji należy przede wszystkim wykazać, że istnieje określona grupa pracowników, grupa w której większość lub wszystkich da się opisać przy pomocy danej cechy, a po drugie że pracodawca pokrzywdził tych pracowników stosując pozornie neutralne kryterium. Wprawdzie, jak wynika z art. 18^{3a} § 1 k.p. katalog tych cech pozostaje otwarty, to jednak do strony, która twierdzi, że padła ofiarą dyskryminacji należy wykazanie (przynajmniej uprawdopodobnienie), jaka była ta cecha. Powód natomiast nie wykazał w żaden sposób, by był dyskryminowany przez pracodawcę. Co więcej, zostało udowodnione przez stronę pozwaną oraz poprzez zgromadzony materiał w sprawie, iż swoją pracę powód wykonywał nierzetelnie, nieterminowo, nie

przestrzegając obowiązujących przepisów odnośnie rodzaju podejmowanych przez niego czynności.

W ocenie Sądu Okręgowego w niniejszej sprawie nie nastąpiło rozwiązanie stosunku pracy niezgodnie z prawem. Mając na uwadze całokształt materiału dowodowego, nie można nawet było przyjąć, iż takie zdarzenie miało miejsce. Słusznie wskazano, że rozwiązanie stosunku pracy nastąpiło zgodnie z art. 27 ust. 1 pkt 1 ustawy z 27 lipca 2001 r. o kuratorach sądowych. Zgodnie z tą ustawą Prezes Sądu Okręgowego podejmuje decyzje o zatrudnieniu i rozwiązaniu stosunku pracy z kuratorami zawodowymi. I miał on w tym wypadku podstawy do rozwiązania stosunku pracy z powodem, z uwagi na wspomniane już dwie negatywne opinie (oceny) pracy kuratora wyrażone w protokołach najpierw z lustracji i następnie z wizytacji. Oceny te nie pozostawiały wątpliwości co do jakości pracy powoda. I nie można tu mówić o dyskryminacji, nawet jeśli negatywne opinie nie zdarzały się wobec innych kuratorów. Decyzja o rozwiązaniu stosunku pracy należąca do kompetencji Prezesa Sądu Okręgowego, jest za każdym razem jego decyzją suwerenną, podczas wydawania której bierze on pod uwagę całokształt pracy i wszystkie inne okoliczności dotyczące osoby kuratora, a zaistniałe w momencie podejmowania decyzji.

Sąd Okręgowy nie znalazł zatem podstaw do uwzględnienia pozostałych zarzutów apelacji uznając tym samym, iż ocena dokonana przez Sąd Rejonowy tych dowodów, które zostały zgromadzone nie nastarcza żadnych uwag z punktu widzenia przesłanek określonych w art. 233 k.p.c. Uzasadnienie również sporządzone zostało właściwie, wyczerpuje wszystkie wymogi jakie się stawia przed nim i opisuje w sposób wyjątkowo staranny stan faktyczny i przytacza podstawy prawne w sposób rozszerzony, co dawało podstawy stronie powodowej do tego, żeby jeszcze raz przeanalizować zasadność dochodzenia przez nią roszczenia. Jednakże strona powoda nie uczyniła tego.

Jednocześnie w świetle zgromadzonego materiału dowodowego wniosek o rozpoznanie przez Sąd drugiej instancji postanowienia Sądu pierwszej instancji z 5 października 2018 r. oddalającego wniosek o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z zeznań świadków i dowodu z dokumentów, złożony w apelacji nie mógł być uwzględniony nie tylko z uwagi na treść art. 381 k.p.c., ale także dlatego, że na

ostatniej rozprawie Sądu Rejonowego strona powodowa nie zgłosiła zastrzeżenia w trybie art. 162 k.p.c. W związku z tym nie może w tym przypadku powoływać się na uchybienie procesowe wynikające z tej a nie innej decyzji Sądu Rejonowego.

Powyższy wyrok zaskarżyła skargą kasacyjną strona powodowa w części, co do punktu 2,3 i 4.

Zaskarżonemu wyrokowi pełnomocnik powoda zarzuciła naruszenie:

Przepisów prawa materialnego:

1. Art. 18^{3a} § 1 k.p. poprzez uznanie, iż powód nie był dyskryminowany w pracy podczas gdy w obciążono go większą liczbą obowiązków niż innych kuratorów oraz nie rozwiązano umowy o pracę pomimo udowodnienia jednemu z kuratorów fałszowania dokumentów, co potwierdziłby oddalony wniosek powoda przez Sąd pierwszej instancji z dnia 24 października 2018 r. w postaci przesłuchania świadków M. P. oraz T. K. który jednoznacznie potwierdziłby zarzut dyskryminacji i nierównego traktowania.
2. Art. 45 § 1 k.p. w zw. z art. 27 ust. 1 pkt. 1 ustawy o kuratorach sądowych poprzez uznanie, iż wypowiedzenie umowy o pracę było prawidłowe i zasadne, podczas gdy załączone dowody oraz wnioski dowodowe powoda zgłoszone 24 października 2018 r. polegające na przesłuchaniu dodatkowych świadków uzasadniały by zasadność jego roszczenia oraz wskazywałyby na dyskryminację.

Przepisów prawa procesowego, co miało istotny wpływ na wyniki sprawy:

1. art. 468 w zw. z 232 w zw. z art. 241 w zw. z art. 382 k.p.c. poprzez nieprzeprowadzenie przez Sąd drugiej instancji postępowania dowodowego na sporne okoliczności sprawy w zakresie przesłuchania dodatkowych świadków w sprawie.
2. art. 214 k.p.c. przez pozbawienie powoda możliwości obrony jego praw na skutek nieodroczenia rozprawy przed Sądem pierwszej instancji i przesłuchaniu świadków pod nieobecność strony powodowej z powodu choroby, na co powód przełożył usprawiedliwienie z powodu choroby, podczas gdy dowód ten dotyczył istotnych okoliczności mających dla sprawy

bardzo ważne znaczenie, a sporne okoliczności nie zostały jeszcze dostatecznie wyjaśnione.

3. art. 224 § 1 w zw. z art. 378 § 1 i art. 382 k.p.c. polegający na nierozpoznaniu przez Sąd drugiej instancji zarzutów podniesionych przez pozwanego w apelacji odnośnie naruszenia przez Sąd pierwszej instancji prawa materialnego w zakresie art. 18^{3a} § 1 k.p. i art. 45 § 1 k.p. w zw. z art. 27 ust. 1 pkt 1 ustawy o kuratorach sądowych.
4. art. 316 § 1 w zw. z art. 381 k.p.c. poprzez zamknięcie rozprawy przez Sąd Odwoławczy, podczas gdy nie zostały wyjaśnione wszystkie spore okoliczności sprawy a Sąd Odwoławczy swoje rozstrzygnięcie oparł na domniemaniach, przypuszczeniach tak, jak Sąd pierwszej instancji odnośnie stwierdzenia ponad wszelką wątpliwość, czy doszło do dyskryminacji powoda w pracy.
5. art. 227. w zw. z art. 217 § 2 w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. poprzez nieprzeprowadzenie wniosków dowodowych, mimo że zmierzały do wyjaśnienia istotnych okoliczności sprawy, tj. wyjaśnienie w sposób jednoznaczny, czy i kiedy doszło do dyskryminacji bowiem fakt ten miał bardzo istotne znaczenie dla wyjaśnienia sprawy.
6. art. 380 k.p.c. bowiem stan faktyczny sprawy pozwala przyjąć, że pominięte dowody (odnośnie przesłuchania świadków) mogły mieć istotny wpływ na wynik sprawy.

Wobec powyższego skarżący wniósł o:

1. Zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie w całości apelacji powoda poprzez zasądzenie odszkodowania na rzecz powoda i rozstrzygnięcie o kosztach postępowania za wszystkie instancje.

ewentualnie o

2. uchylenie w części zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w Ł. i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania za wszystkie instancje.
3. Zasądzenie kosztów zastępstwa prawnego dla pomocy prawnej ustanowionej z urzędu, w postępowaniu kasacyjnym, która nie została opłacona ani w części ani w całości.

Strona pozwana w odpowiedzi na skargę kasacyjną wniosła o:

1. Wydanie postanowienia odmawiającego przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.
2. W wypadku przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, o jej oddalenie na podstawie art. 398¹⁴ w zw. z art. 398³ k.p.c. w całości, z uwagi na niewystąpienie w niniejszej sprawie uzasadnionych podstaw do jej wniesienia,
3. Zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego, wg norm prawem przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna okazała się niezasadna.

Na podstawie art. 398¹³ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy rozpoznaje skargę kasacyjną w granicach zaskarżenia oraz w granicach podstaw; w granicach zaskarżenia bierze jednak z urzędu pod rozwagę nieważność postępowania.

W pierwszej kolejności należy rozważyć podniesione zarzuty naruszenia prawa procesowego.

W tym zakresie godzi się na wstępie wskazać, że całkowicie bezpodstawny jest zarzut naruszenia art. 214 k.p.c. Nie ulega wątpliwości, że skargę kasacyjną wnosi się od wyroku sądu drugiej instancji, zatem zarzuty podnoszone w skardze kasacyjnej muszą dotyczyć naruszeń prawa (materialnego lub procesowego), których dopuścił się ten sąd. Przedmiotem kontroli kasacyjnej nie jest bowiem prawidłowość prowadzenia sprawy przez sąd pierwszej instancji, lecz prawidłowość

postępowania apelacyjnego. Oczywiście pośrednio badanie może objąć także czynności sądu pierwszej instancji, jednak wyłącznie w granicach oceny, czy sąd drugiej instancji należycie wykonał swoje obowiązki rozpoznawcze przewidziane w art. 378, art. 380, art. 381, art. 382 i art. 384 k.p.c. (por. wyrok Sądu Najwyższego z 17 stycznia 2020 r., IV CSK 683/18, LEX nr 3033306). Tymczasem, omawiany zarzut odnosi się bezpośrednio do nieodroczenia rozprawy przez Sąd pierwszej instancji, zatem jego podnoszenie w odniesieniu do Sądu Okręgowego jest całkowicie bezpodstawne, bowiem nie dotyczy czynności (zaniechań) dokonywanych przez ten sąd. Należy pamiętać, że oddalenie wniosku dowodowego przez sąd pierwszej instancji, nawet jeśli stanowiło uchybienie w rozumieniu art. 162 k.p.c., nie może być skutecznie podnoszone na etapie postępowania kasacyjnego (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 24 września 2020 r., IV CSK 8/19, LEX nr 3056902).

Nie jest również uzasadniony zarzut naruszenia art. 380 k.p.c. Przepis ten przewiduje, że sąd drugiej instancji, na wniosek strony, rozpoznaje również te postanowienia sądu pierwszej instancji, które nie podlegały zaskarżeniu w drodze zażalenia, a miały wpływ na rozstrzygnięcie sprawy. Należy zauważyć, że Sąd drugiej instancji wyjaśnił, że oddalenie wniosków dowodowych strony powodowej przez Sąd Rejonowy nie mogło stanowić uzasadnionego zarzutu apelacji, bowiem pełnomocnik powoda nie złożył zastrzeżenia do protokołu na podstawie art. 162 k.p.c. Podnieść należy, że w świetle ugruntowanego orzecznictwa, strona nie może skutecznie zarzucać w apelacji, jak również w skardze kasacyjnej, uchybienia przez sąd przepisom postępowania dotyczącym przeprowadzania dowodów, jeżeli w trybie art. 162 k.p.c. nie zwróciła uwagi sądu na to uchybienie (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 19 maja 2020 r., II UK 237/19, LEX nr 3161432). Stąd też nie można uznać, że Sąd drugiej instancji miał obowiązek rozpoznać postanowienie Sądu Rejonowego oddalające wnioski dowodowe, wobec czego doszło do naruszenia art. 380 k.p.c., jak chciałaby tego strona skarżąca.

Sąd Najwyższy nie może również podzielić zarzutu naruszenia art. 468 w zw. z 232 w zw. z art. 241 w zw. z art. 382 k.p.c. W pierwszej kolejności należy zauważyć, że obecnie uchylony art. 468 § 1 i 2 k.p.c. regulował instytucję czynności wyjaśniających przed sądem pierwszej instancji i jego naruszenie przez ten sąd nie

może stanowić podstawy skargi kasacyjnej (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 4 lutego 2011 r., II UK 225/10, LEX nr 829131; wyrok Sądu Najwyższego z 7 września 1999 r., I PKN 243/99, OSNAPiUS 2001 nr 1, poz. 8. Z kolei zarzut naruszenia art. 382 k.p.c. może wypełniać podstawę kasacyjną tylko w wypadku pominięcia przez sąd drugiej instancji części zebranego w sprawie materiału, w związku z czym strona powołująca się na naruszenie tego przepisu powinna wskazać materiał dowodowy, który został przez sąd drugiej instancji pominięty przy wydaniu wyroku, i wykazać, że popełnione uchybienie mogło mieć wpływ na wynik sprawy (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 16 czerwca 2020 r., I PK 143/19, LEX nr 3033258). Przepis art. 382 k.p.c. nie nakłada przy tym na sąd drugiej instancji obowiązku przeprowadzenia postępowania dowodowego, lecz sąd ten jest władny samodzielnie dokonać ustaleń faktycznych bez potrzeby uzupełniania materiału dowodowego zebranego przed sądem pierwszej instancji, o ile zachodzą ku temu powody (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 20 stycznia 2021 r., II USK 30/21, LEX nr 3108556). Oznacza to, że z art. 382 k.p.c. nie wynika, aby sąd apelacyjny obowiązany był przeprowadzać dalsze dowody, bez względu na stan wyjaśnienia sprawy, bądź aby ciążył na nim obowiązek uwzględnienia każdego wniosku dowodowego zgłoszonego w postępowaniu apelacyjnym (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 20 lipca 2000 r., V CKN 102/00, LEX nr 533851). Również art. 232 oraz 241 k.p.c. nie nakłada na Sąd drugiej instancji takiego obowiązku. W konsekwencji analizowany zarzut nie mógł zostać uznany za trafny.

Nie mogły zostać za uzasadnione również zarzuty naruszenia art. 316 § 1 w zw. z art. 381 k.p.c. oraz art. 227. w zw. z art. 217 § 2 w zw. z art. 391 § 1 k.p.c., sprowadzają się one w istocie do próby przerzucenia na Sąd drugiej instancji ciężaru dowodzenia istotnych okoliczności, na które powoływał się powód, a których samodzielnie wykazać nie zdołał. Strona skarżąca chciałaby, aby to Sąd Okręgowy udowodnił występowanie dyskryminacji w niniejszej sprawie, chociaż sam powód nie był w stanie, ani na etapie postępowania przed Sądem pierwszej, ani drugiej instancji, wykazać, że był on nierówno traktowany, jak również, jakie było kryterium tej rzekomej dyskryminacji. Wbrew stanowisku skarżącego, w niniejszej sprawie ustalono wszystkie istotne okoliczności związane z ewentualną dyskryminacją powoda, to znaczy nie udowodnił on, aby był dyskryminowany przez

pracodawcę, mimo że ciężar dowiedzenia tego faktu (a precyzyjniej, wykazania, jakie działania pracodawcy stanowiły nierówne traktowanie powoda i jakie było kryterium dyskryminacji) ciążył na powodzie, a nie na Sądzie drugiej instancji.

Nie był w końcu trafny zarzut naruszenia art. 224 § 1 w zw. z art. 378 § 1 i art. 382 k.p.c. Należy przypomnieć, że z ustanowionego w art. 378 § 1 k.p.c. obowiązku rozpoznania sprawy w granicach apelacji nie wynika oczywiście konieczność osobnego omówienia przez sąd w uzasadnieniu wyroku każdego argumentu podniesionego w apelacji. Za wystarczające należy uznać odniesienie się do sformułowanych w apelacji zarzutów i wniosków w sposób wskazujący na to, że zostały one przez sąd drugiej instancji w całości rozważone przed wydaniem orzeczenia (por. np. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 24 lipca 2009 r., I PK 38/09, LEX nr 523541, z dnia 24 marca 2010 r., V CSK 296/09, M. Pr. Bank. 2012 nr 4, s. 19; z dnia 26 kwietnia 2012 r., OSNC 2012 nr 12, poz. 144; z dnia 4 września 2014 r., II CSK 478/13, LEX nr 1545029; z dnia 4 września 2014 r., II CSK 478/13, LEX nr 1545029). Sąd drugiej instancji w sposób niewątpliwy wziął pod uwagę i rozważył wszystkie zarzuty apelacji, o czym świadczy treść uzasadnienia zaskarżonego wyroku. Sąd Okręgowy wyraźnie podzielił ocenę Sądu pierwszej instancji, że przyczyny rozwiązania z powodem stosunku pracy były prawdziwe i konkretne, jednocześnie ocenił, że w niniejszej sprawie nie zostało wykazane, aby doszło do dyskryminacji. W tej sytuacji jako oczywiste jawi się, że Sąd drugiej instancji nie przychylił się do zarzutu naruszenia art. 18^{3a} § 1 k.p. i art. 45 § 1 k.p. w zw. z art. 27 ust. 1 pkt 1 ustawy o kuratorach sądowych.

Przechodząc do zarzutów naruszenia prawa materialnego, zdaniem Sądu Najwyższego w składzie rozpoznającym niniejszą sprawę, również nie mogły odnieść oczekiwanego przez skarżącego skutku. Opierają się one bowiem z jednej strony na podważaniu ustaleń faktycznych i oceny materiału dowodowego Sądu drugiej instancji, a z drugiej strony na ocenie dowodów, które nie zostały nawet w niniejszej sprawie przeprowadzone. W tym miejscu przypomnieć należy, że na podstawie art. 398¹³ § 2 k.p.c. w postępowaniu kasacyjnym nie jest dopuszczalne powołanie nowych faktów i dowodów, a Sąd Najwyższy jest związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia. W związku z powyższym wskazać należy, że Sąd Okręgowy ocenił, że powód nie wykazał

działań dyskryminacyjnych pracodawcy, jak również nie wykazał kryterium rzekomej dyskryminacji. Jednocześnie, przywoływane w skardze kasacyjnej dowody, które miałyby uzasadniać przywołane zarzuty nie zostały w niniejszej sprawie przeprowadzone, więc nie mogą one uzasadniać zarzutów naruszenia prawa materialnego. W tej sytuacji, gdy nie ma możliwości zapoznania się z dowodami uzasadniającymi podniesione zarzuty, argumentacja strony skarżącej stanowi jedynie niczym nie poparte dywagacje powoda, jednak nie może ona skutecznie doprowadzić do podważenia zaskarżonego wyroku.

Kierując się przedstawionymi motywami oraz opierając się na treści art. 398¹⁴ k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji swego wyroku. Rozstrzygnięcie o kosztach postępowania kasacyjnego wydano na podstawie art. 394¹ § 3 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. w związku z art. 98 § 1 i 3 k.p.c. oraz § 9 ust. 1 pkt 1 w związku z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015 r., poz. 1804).